

var den, at det var et meget vigtigt Spørgsmaal, thi vi skulle have Universitetet stillet selvstændigt; det skal have sin Formue saaledes, at det kan være uafhængigt af Bevillingsmyndigheden, at især, naar trænge Læder komme, og man ellers maatte gribe til alle andre Stuffer eller andre Midler og maaske endog rent forarme Folk med nye Skatter osv., kunne vi dog være sikre paa, at der var en eneste Samsunds-klasse, som kunde have Sit paa det Lære, nemlig Professorerne og Universitetet. Jeg siger: Ja, var det Noget, der kunde opnaas ved det Forslag, kunde jeg forstaa, at der var Noget at kæmpe for, at der virkelig var nogen Forskjel i Ansuelser mellem os, som det var værd at slaas om; thi saa var jeg overbevist om, at der vilde staa mange flere end dette Mindretal op derimod, naar de saaledes vilde stille Universitetet op som en Stat i Staten, hellig og uørlig fremfor alle andre Statsinstitutioner. Men dette stille de Herrer jo ikke op, og det kunne de jo heller ikke naae ved dette Forslag. De naae Intet i denne Retning derved, thi de kunne jo ikke borttage Bevillingsmyndighedens Ret, som nu har bestaaet i 31 Aar, til at bevilge dem ethvert Stykke Brænde, enhver Lørb, de skulle bruge, enhver Skriver, ethvert Aft Papir, enhver Pen. Denne Bevillingsret staa jo aldeles urørt, selv om de Herrer faae deres Forslag, og de ville ikke kunne paa- skyde, at Beredvilligheden til at bevilge mulig blev større, naar de fik denne Ordning istedetfor den anden; thi der er vist Ingen af Dem, mine Herrer, der kunne klage over Ubillighed overfor Universitetet. Man hører jo tidt nok Beskyldninger fra den ene Side mod den anden Side for Kærrighed imod Universitetet og stundom et næsten komisk Forsvar imod denne Beskyldning. Men vi behøve slet ikke det Forsvar; de Herrer kunne jo tage Finansloven og se der, i hvilken Grad Folkethinget, som først har behandlet de Spørgsmaal, har været rimeligt mod Danmarks eneeste Højskole. Det skulde ogsaa være besynderligt, naar man ikke vilde være det, naar overhovedet Virksomheden der søres under Former, som nogenlunde tilfredsstillende svarer til den Opgave, der er stillet; thi naar man har i millionvis tilovers for andre Institutioner — Krigsinstitutioner — tror jeg, at den Erkendelse i vort Folk aldrig vil uddø, at hvis dette lille Land, dette lille Folk, skal bevare et selvstændigt Liv, bliver det først og fremmest ved den Gøne, det viser, til at være et Led af de civiliserede fremfor et Led af de militære Staters Række. Hvorledes man i Fremtiden vil ordne dette Regnskabsvæsen med Universitetet — thi for min Betragtning er det ikke Andet end et Regnskabsforhold — skal jeg ikke komme ind paa. Om Rigsdagen og Regjeringen under andre Former kunde enes om, at ligesom man har et særskilt Bogholderi og Regnskabsbestyrelse for Sørs Akademi og Kommunitetet,

vil man ogsaa indtil videre eller, forsaavidt vi kunne sige for evigt, bevare det for Universitetet. Det kommer her ikke mig ved; det er ikke det, vi forhandle om; noget sært Principielt ligger ikke deri, naar det erkendes fra alle Sider, at det er kun et Bogholderispørgsmaal; men dersom det er Mere, de Herrer ville gjøre det til, saa først faar det Interesse, saa først tager Modstanden større Omfang. Med Hensyn til de Herrer's Indstilling formaar jeg ikke at indse, at de Herrer ikke komme til alligevel at dække Kapitalformuen derved. Naar en Mand sidder med et Understud som her paa 90,000 Kr., og han eier Værdipapirer, men paa Grund af Kursforholdene ikke vil sælge dem, eller Prioritetsobligationer, som han ikke vil opgive, medens han foretrækker at optage et Laan, forekommer det mig, at hans Formuesforhold, hvad enten han anvender den ene eller den anden Udvæi, staa akkurat paa samme Maade; han har faaet større Gjæld, end han havde før, altsaa Understudet er dækket ved ham selv, af hans Formue. Saaledes ogsaa her, medmindre de Herrer have i Baghaanden, at det Laan, de optage, ikke skal tilbagebetales; thi det kan jeg forstaa, at Manden bliver rigere ved at dække sit Understud ved et Laan, som han hverken behøver at forrente eller tilbagebetale, men giv det da ikke Navnet „Laan“, lad os da blive ved Navnet „Lilskud“; thi jeg ser ingen Forskjel paa et rentefrit Laan, der ikke tilbagebetales, og et Lilskud. Jeg forstaaer derimod meget godt, hvad Andet dette Forslag kan tjene til, og det er det, der har megen Interesse for mig; det er denne mere politiske Side af den Sag, som de Herrer have stillet op. Nu vide vi, at det, Folkethinget her staa paa, er det konservative Standpunkt, det er den Ordning, alle Faktorer have været enige om i Aaringer, vi endnu holde. Vi erindre ogsaa, at Regjeringen, den samme Regjering, idet vi have den samme høitærede Conseilspræsident, ifjor forlangte, at Folkethinget skulde sætte det Lilskud ind paa Finansloven, vi endnu holde paa; dengang erklærede vi at der Intet var i Veier fra vor Side, vi vilde følge den høitærede Conseilspræsident, da han gjennem sin Kultusminister begjærer af os sit gamle Beløb af 50,000 Kr. Som Statsklassens Lilskud, Høire blev den Gang sidende, men vi vedtog Regjeringens Forslag. Nu iaar, nogle Maaneber eller et Aar efter kommer den samme ærede Conseilspræsident og siger til os gjennem sin Kirke- og Undervisningsminister: ville I være saa gode at forandre de 50,000 Kr. til 136,000 Kr., den samme ærede Regjering, hvem vi fulgte ifjor, fordi vi fandt hans Forslag billigt, overensstemmende med tidligere Regler, kommer nu og forlanger af os, at vi skulle være saa artige at gjøre om, hvad vi paa dens Forslag vedtog ifjor, at vi skulle sætte 136,000 istedetfor de 50,000. Det forekommer mig dog, at man kan forlange formegen Villighed, selv af dette